

ТРОЦЬКИЙ Руслан Сергійович,
*кандидат педагогічних наук, полковник,
начальник кафедри управління підрозділами
Національної гвардії України факультету
службово-бойової діяльності Київського
інституту Національної гвардії України*

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ СПІЛКУВАННІ З
ГРОМАДЯНАМИ В ХОДІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ**

Національна гвардія України як військово формування з правоохоронними функціями відіграє важливу роль у забезпеченні громадського порядку та безпеки в державі. В рамках виконання своїх завдань військовослужбовцями Національної гвардії України необхідно вміти проводити переговорний процес з правопорушниками – це заснований на нормативно-правових актах та моральних нормах ненасильницький, гуманний спосіб боротьби з правопорушеннями, злочинністю. Його змістом є схилення правопорушників шляхом психологічного впливу до добровільної відмови від подальших протиправних дій при наявності усвідомлення фактичної можливості їх здійснення, запобігання шкідливих наслідків та їх добровільному усуненню.

Отже, виникає об'єктивна необхідність у тактичній, психологічній підготовці військовослужбовців до правильного спілкування з особами. Перш за все, необхідно зрозуміти, що означає термін «спілкування».

Тому, спілкування – це основа будь-яких стосунків, як особистих, так і ділових.

Під терміном «тактика» розуміють способи чи прийоми досягнення певної мети, або лінію поведінки когось. Таким чином, тактика спілкування - це реалізація в конкретній ситуації комунікативної стратегії на основі володіння техніками і

знаннями правил спілкування. Технікою спілкування є сукупність конкретних комунікативних вмінь: говорити та слухати. Важливо розглянути деякі психологічні, тактичні і технічні правила спілкування, які можуть бути враховані і застосовані військовослужбовцями НГУ під час несення служби.

Однією з основних причин виникнення комунікативних бар'єрів є різниця між мовами та культурами. Тому, незважаючи на те, що люди володіють безліччю способів взаємодії (мова, міміка, жести), між ними часто виникають комунікативні бар'єри, які суттєво ускладнюють розуміння та сприйняття інформації.

Виконуючи завдання за призначенням військовослужбовці регулярно вступають в прямі розмови з громадянами задля надання допомоги або перевірки документів. В ході спілкування військовослужбовець отримує великий спектр різної інформації яка потрібна йому для виконання своїх функцій.

Разом з цим, культура спілкування є однією із найбільш важливих форм зовнішнього прояву внутрішньої культури особистості. На манеру спілкування впливають оточення, самопочуття, особливості комунікативної ситуації тощо. Однак, не зважаючи на ситуацію, військовослужбовці повинні при спілкуванні дотримуватися встановлених правил, а саме: рівність, доброзичливість, неупередженість, вміння вислухати іншу людину й зрозуміти її, тактовність та взаємоповага.

Проаналізувавши вимоги наукових досліджень та керівних документів можна виокремити такі основні функції спілкування:

комунікативна: - різні форми та засоби обміну та передавання інформації - здійснюється за допомогою мови;

Інтерактивна: - вплив на інших людей, зміну їх поведінки та діяльності - поради, інструкції, вимоги, накази;

Перцептивна: - шлях пізнання людини людиною, у процесі контактів складається більш-менш об'єктивне враження про те, що становить собою партнер по спілкуванню.

Підходи до спілкування з громадянами залежать від їх вікової категорії, статусу цієї особи (народні депутати України, депутати місцевих рад, співробітники дипломатичних представництв та представники консульських установ, журналісти тощо).

В своїй роботі військовослужбовці повинні реалізовувати концепцію партнерства суспільства та правоохоронних органів. Для цього їм необхідно створювати довірливі відносини з громадянами. Вони повинні вступати в контакт та постійно поглиблювати його до рівня, необхідного для виконання службових обов'язків.

Разом з цим значний вплив на військовослужбовця виникає за таких умови спілкування:

– *місце (вулиця, приміщення); час доби; обставини спілкування (звичайні або конфліктні); тривалість спілкування, тощо.*

Важливо, щоб під час спілкування військовослужбовці повинні бути ввічливими і тактовними, звертатися до громадян лише на «Ви», незалежно від їх віку, статі, соціального становища, етнічного походження тощо, вимоги і зауваження викладати в переконливій формі, не вживати слів та не вдаватися до дій, які можуть образити честь і гідність громадян.

Для ефективної комунікації військовослужбовцям в ході виконання завдань служби слід дотримуватися таких правил:

- *слід дотримуватись міри у дистанціюванні (не треба надмірно віддалятися і не надто наближатись до партнера);*
- *дистанція між партнерами повинна відповідати ситуації;*
- *не варто починати спілкування з відстані більш ніж 4 м.*

Але не зважаючи на доброзичливе ставлення співрозмовника військовослужбовці повинні бути готовим до неадекватної поведінки з боку громадян, у тому числі до прояву агресії і вчинення опору; йому не слід сприймати на свій рахунок образливі зауваження, недоречні жарти, глузування, висловлені на вулицях і в громадських місцях.

Важливою особливістю успішного виконання завдань під час несення служби є процес здійснення підготовки особового складу.

Варто зауважити, що підготовка особового складу до виконання завдань служби організується командиром військової частини під час проведення відповідних занять, навчальних зборів, учбово-тренувальних (навчально-тренувальних) навчань у системі бойової та спеціальної підготовки НГУ згідно з навчальними програмами та наказами Міністерства внутрішніх справ України, командувача Національної гвардії України.

Основні напрями підготовки та особливості несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовослужбовців НГУ зазначено у наказі КНГУ від 01.07.2021 року №270 Про затвердження Порядку організації виконання Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України, та Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України, затвердженої наказом МВС від 24.12.2019 № 1089.

Необхідно зацентувати увагу, що уміле поєднання командирами форм і методів навчання військовослужбовців дозволяє більш успішно досягати поставлених цілей, відкриває широкі можливості перед ними під час виконання завдань служби.

Таким чином, безумовно навченість та готовність військовослужбовців до професійного спілкування має бути цілеспрямованою і системною, це надасть змогу забезпечувати високий рівень їх готовності до якісної правоохоронної діяльності. Під час підготовки особового складу, командирам необхідно звернути увагу на застосовування тренінгів (відпрацювання ввідних), в ході яких створювати різноманітні конфліктні ситуації та здійснювати пошук шляхів їх вирішення, виробляти алгоритми виходу з різних тупикових, на перший погляд ситуацій, вчити порядку входу в розмову з громадянами та коректному виходу з розмови. Отже,

враховуючи специфіку несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки необхідно шукати нові, нетрадиційні форми та методи підготовки військовослужбовців до виконання службових завдань враховуючи вимоги сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) НГУ: наказ МВС України від 24.12.2019 № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0195-20#Text> (дата звернення: 21.11.2022).
2. Про затвердження Порядку організації виконання Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 01.07.2021 № 270.
3. Кулешов О., Пташка С. Особливості виконання службово-бойових завдань військовими нарядами з охорони громадського порядку Національної гвардії України на залізничному транспорті. Публічне управління і адміністрування в Україні. Секція 5: Державне управління у сфері національної безпеки та охорони громадського порядку. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2021. № 23. С. 86-89. DOI
4. Пташка С.Д., Кулешов О.П. Особливості виконання службово-бойових завдань військовими нарядами з охорони громадського порядку під час проведення фіналу Ліги чемпіонів 2018 року у місті Київ. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки. 2018. № 2 (76). С. 145-162.
5. Тактико-спеціальна підготовка : навч. посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболь, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Дніпро : ДДУВС, 2017. С. 277.

6. Алгоритм дій працівника патрульної поліції на місці події : методичні рекомендації / Д.С. Афонін. Одеса: ОДУВС, 2016. С. 48.
7. Правила поведінки та спілкування працівників органів внутрішніх справ з іноземцями. <https://studies.in.ua/etyka-ta-estetyka/3979-pravila-povednki-ta-splkuvannya-pracvnikv-organv-vnutrshnh-sprav-z-nozemcyami.html>